

# KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

**Uradno glasilo  
Kmetijske družbe za Slovenijo.**



•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Dinar. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 400 D, na  $\frac{1}{4}$  strani 200 D, na  $\frac{1}{8}$  strani 100 D, na  $\frac{1}{16}$  strani 65 D, na  $\frac{1}{32}$  strani 35 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 para, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje Viljem Rohrman.  
Založba Kmetijske družbe za Slovenijo. — Tisk J. Blasnika nasledn.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3. — Ponatitisi iz •Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

št. 24. Ljubljana, 31. decembra 1923. Letnik XL.

**Obseg:** Vsem udom Kmetijske družbe za Slovenijo! — Sklic rednega občnega zbora. — Mokre kmetije. — Skrbimo za potrebna semena. — Merjaseci žlahtnih pasem. — Šmarnica kot podloga. — Zatiranje vran. — Gospodarski in gospodinjinski zimski tečaji. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Vprašanja in odgovori. — Ocena knjig. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Uradne vesti.

## VSEM UDOM KMETIJSKE DRUŽBE ZA SLOVENIJO!

Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve, je razpustila z odlokom z dne 12. decembra 1923., št. 37.346., glavni odbor Kmetijske družbe za Slovenijo z naslednjo utemeljitvijo:

Občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo se ima vršiti vsako leto vsaj enkrat. Že v seji glavnega odbora dne 20. junija 1923. je bilo sklenjeno, da se ima vršiti za l. 1923. občni zbor dne 8. novembra 1923. Vkljub temu sklepu poslovodeči I. podpredsednik prof. Jarc tega zbora ni sklical, kar bi bil po pravih moral storiti. S tem je prof. Jarc omalovaževal sklep glavnega odbora in kršil družbena pravila.

V seji glavnega odbora dne 6. novembra 1923. je II. podpredsednik Pipan zaradi tega interpeliral I. podpredsednika Jarca in ta mu je odgovoril, da se bo o tem obravnavalo pri prihodnji točki. Do tega pa ni prišlo, ker je nekaj odbornikov odšlo in je prvi podpredsednik predčasno sejo zaključil in odšel. Večina odbora je pod predsedništvom II. podpredsednika Pipana vkljub tej zaključitvi še nadalje zborovala in napravila sklep, da se ima vršiti občni zbor dne 16. decembra 1923.

V seji večine glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo dne 14. novembra 1923. je večina odbora odvzela I. podpredsedniku prof. Evgenu Jarcu v njegovi odsotnosti in proti njegovi volji predsednikove funkcije ter jih prenesla na II. podpredsednika Ivana Pipana. Ker je bil za tak ukrep glede na § 12. družbenih pravil kompetenten edinole občni

zbor, so se s tem činom očito kršila družbena pravila.

Pokrajinska uprava je poskusila spor mirnim potom rešiti, pri tem pa ponovno izjavila, da sta tako prof. Jarc kakor tudi večina glavnega odbora s svojim postopanjem kršila družbena pravila.

Vendar se ni smatrala za kompetentno, da bi z upravnim ukrepom odločila o tem sporu, temveč se je postavila na stališče, da ima o tem sporu razsojati razsodišče po § 35. družbenih pravil.

Večina glavnega odbora pa je odbila poskus poravnave v zmyslu družbenih pravil, trdeč, da spada stvar v kompetenco občnega zbora, ter vztrajala na nelegalnem stanju, povzročenem na imenovani seji.

Po ponesrečenih ponovnih poravnalnih poskusih ni pričakovati, da bi se družbeni občni zbor v sedanjih razmerah mogel legalno vršiti, tudi je nevarnost dana, da vsled nerešenega vprašanja družbenega predstojništva zavlada v družbenem poslovanju nered in brezvladje.

Kmetijska družba za Slovenijo ne predstavlja navadnega društva, ampak je zadobila vsled po vsej Sloveniji razpredene organizacije značaj prevažnega narodno-gospodarskega zavoda.

Ker je torej v javnem interesu, da se osigura temu zavodu še nadalje redno izvrševanje njegovega statuarne delokroga, je Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve, primorana, da razpusti glavni odbor Kmet. družbe za Slovenijo, ter je imenovala za upravitelja tekočih poslov gospoda Franca Župneka, vladnega svetnika pri Pokrajinski upravi v Ljubljani.

Vladni upravitelj ima nalogo, da prevzame vse agende in tekoče posle ter da posebno potrebno ukrene, da se skliče pravilno družbeni občni zbor najkasneje v drugi polovici meseca januarja 1924.

Redni občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo je razpisal podpisani vladni upravitelj z odlokom z dne 15. decembra 1923., št. 1807, na sredo, 30. januarja 1924. ob enajstih dopoldne v dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani.

S tem dnevom, ko se izvoli predsednik, I. in II. podpredsednik in novi glavni odbor Kmetijske družbe za Slovenijo, se dovrši tudi delovanje vladnega upravitelja in preide nadaljnje vodstvo družbe na novo izvoljeni glavni odbor.

Povdarja se, da se vrši ta občni zbor za poslovno leto 1923. ter da se družbenega občnega zbora dne 30. januarja 1924. smejo udeležiti le oni delegati podružnic, ki so bili pravilno izvoljeni na podružničnih občnih zborih l. 1923., oziroma, ki bodo v zmislu § 31. točke 6. družbenih pravil pravilno izvoljenih na občnih zborih, sklicanih v „Kmetovalcu“ do dne 15. januarja 1924. na podlagi števila udov od 31. marca 1923.

Vladni upravitelj Kmetijske družbe za Slovenijo:

Franc Župnek, vladni svetnik.

Temeljem odloka pokrajinske uprave za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve, z dne 12. decembra 1923., št. 37.346.,

sklicujem

## redni občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo

v zmislu točke 13. družb. pravil za posl. leto 1923. za sredo, 30. januarja 1924. ob enajstih dopoldne v dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani.

I. Prva točka dnevnega reda tega občnega zbora je: Volitev predsednika, I. in II. podpredsednika, 18 odbornikov in dveh pregledovalcev računov po določilih l. odstavka § 18. od deželne vlade odobrenih pravil.

Volitev, izvzemši za računske pregledovalce, se bo vršila s posebnimi glasovnicami, ki se bodo izdale v barvi poverilnic in doposlane delegatom. Veljavne so samo one glasovnice, ki nosijo žig vladnega upravitelja (vladnega komisarja). Na glasovnico je napisati ime, priimek in bivališče oseb, ki jih vsak voli.

II. Nadaljevanje sporeda ob petnajstih popoldne:

1. Poročilo predsednika (eventuelno vladnega upravitelja).

2. Poročilo o delovanju glavnega odbora v letu 1922.

3. Predložitev družbenega računa za l. 1922.

4. Proračun za l. 1924.

5. Obravnava o predlogih glede izpremembe družbenih pravil.

6. Obravnava o predlogih podružnic.

7. Obravnava o predlogih v zmislu točke 2. in 3. § 12. družbenih pravil.

V Ljubljani, 15. decembra 1923.

Vladni upravitelj (komisar) Kmetijske družbe za Slovenijo:

Franc Župnek, vladni svetnik l. r.

## Mokre kmetije.

Naše kmetije trpijo marsikje zaradi **preobilne talne moče** ali zaradi kamenitosti zemlje ali pa zaradi tega, ker je rodovitna **plast zemlje pretanjka** in leži na samem produ. Vse to so velike hibe za uspešno gospodarstvo. Koder se morajo kmetovalci boriti s takimi ovirami in neprilikami, tam je oteženo vsako gospodarjenje, povsod tam se ponavljajo leto za letom zdaj večji zdaj manjši gospodarski neuspehi. To velja še posebno o **mokrih legah**. Take mokre kmetije trpe vsako leto škodo. Navzlic vsemu trudu in prizadevanju ne pridejo gospodarji do dovoljnih pridelkov. Ne le, da so ti pridelki vobče bolj pičli, so tudi manj varni in manj vredni. Preobilna, stalna moča v tleh **zadržuje in znižuje vso rodovitnost zemlje**.

Zato nastaja resna potreba, da se prostori osuše in dvignejo v svoji rodovitnosti. Zakaj bi trpeli škodo, ki se godi leto za letom po takih mokrih legah, če se dajo take lege popraviti in osušiti? Ob dobri volji in skupnem nastopu prizadetih posestnikov bi se dale take mokre lege marsikje privedi do večje rodovitnosti in večje vrednosti. Trebalo bi le **skupnega in vzajemnega dela** vseh prizadetih. Žal, da manjka pri nas tiste **vzajemne združljivosti**, ki je v takih primerih potrebna, in da **manjka tudi vnetih mož**, ki bi bili sposobni in voljni nositi zvonec v takih zadevah in ki bi hoteli zastaviti svoje sile v prilog svojim prizadetim sosedom.

Pri nas izgleda, da bi morali biti vsi posestniki, ali še bolje rečeno, vsa občina z vsemi svojimi občani **enako prizadeta** po takih naravnih neprilikah, kakor je preobilna talna moča, da bi se zganili in zavzeli eden za drugega in da bi vsi skupaj nastopili za tako osuševanje. Kakorhitro je namreč le ena skupina in še ta različno prizadeta, pa so že interesi tako razdvojeni, da je konec skupnemu nastopu, pa naj je korist osuševanja še tako očitvena in važnost osuševanja še tako velika za splošnost. Ta interesna razcepljenost je veliko kriva, da ne pridemo naprej, pa naj se gre še za tako važna izboljševalna dela po naših kmetijskih občinah.

To se mora obrniti na bolje! Tudi pri nas je treba, da začnemo z vzajemnim in skupnim delom odstranjevati ovire, ki nam zadržujejo uspešni razvoj kmetijstva.

Prav sedaj je čas, da razmišljamo o takih izboljševalnih delih povsod tam, kjer smo jih potrebni in kjer se dajo z združenimi močmi izvesti.

Proč s preobilo močo z naših zemljišč, ki dela tako veliko kvaro od leta do leta! Mokre kmetije treba osušiti, da pridemo tudi po takih legah do bolj uspešnega gospodarstva!

R.



## Skrbimo za potrebna semena!

Sedaj je čas, da storimo vse potrebno za pravočasno priskrbo semena. Prevdariti je treba, katero domače seme bo treba zamenjati in koliko semena bo treba od zunaj dobiti in naročiti.

Pravočasna priskrba najboljšega semena je danes ena najvažnejših nalog vsakega kmetovalca. Posebno velja to za vsa kupavna semena, kakor so deteljna in travna semena, pesno seme itd.

Važno je, da prevdarimo, katero domače seme kaže premeniti in zamenjati z boljšim semenom, ki ga lahko dobimo pri enem ali drugem sosedu ali iz bližnjega kraja. Na vse to je treba danes veliko večjo pažnjo polagati, ako hočemo, da se naši pridelki izboljšajo, kajti na semenu je veliko ležeče, kako se pridelki obračajo. Če ima sosed lepše žitne pridelke, kakor jih imaš ti, potem skušaj svoje seme premeniti in dobiti od sosedu, vsaj toliko, da prideš do semena. Na ta način si moramo pomagati pri eni in drugi rastlini, da pridemo do boljših uspehov. Seveda je predvsem važno tudi to, da **odbiramo sami** najboljše blago domačega pridelka za seme in da ravnamo dosledno od leta do leta tako. Na ta

način pridemo najlaže in najprej do **stanovitno bolj-  
ših pridelkov**, ki se ne bodo odlikovali samo po svoji plodovitosti, ampak predvsem tudi po svoji kakovosti.

Pri priskrbovanju dobrega semena bi lahko veliko dobrega storile naše kmetijske podružnice, ne le s tem, da bi potrebna semena naročevale, ampak tudi s tem, da bi preizkušale pri posameznih gospodarjih semena, ki se nanovo vzgoje in priporočajo. Taki preizkusi bi se morali redno vršiti in je danes prilika za prirejanje vseh teh preizkusov toliko ugodnejša, ker imamo že po vseh okrajih državne ekonomne, pa tudi že toliko naprednih in izšolanih kmetovalcev, da je le treba stvar v roke vzeti in primerno organizirati. Ako bi naše podružnice in poklicani interesenti te preizkuse dosledno prirejali, koliko dobrega bi se v tem pogledu lahko doseglo!

Zaenkrat naj vsak kmetovalec sam skrbi, da pride do potrebnega in dobrega semena. Kupavna semena naj bi se naročala potom kmetijskih podružnic, ki naj se tega dela takoj lotijo, da ne bo prepozno. V ostalem naj se skušajo pa že letos prirejati posebni preizkusi za izboljšanje domačega semena in potrebni preizkusi za nove vrste semena. —n.

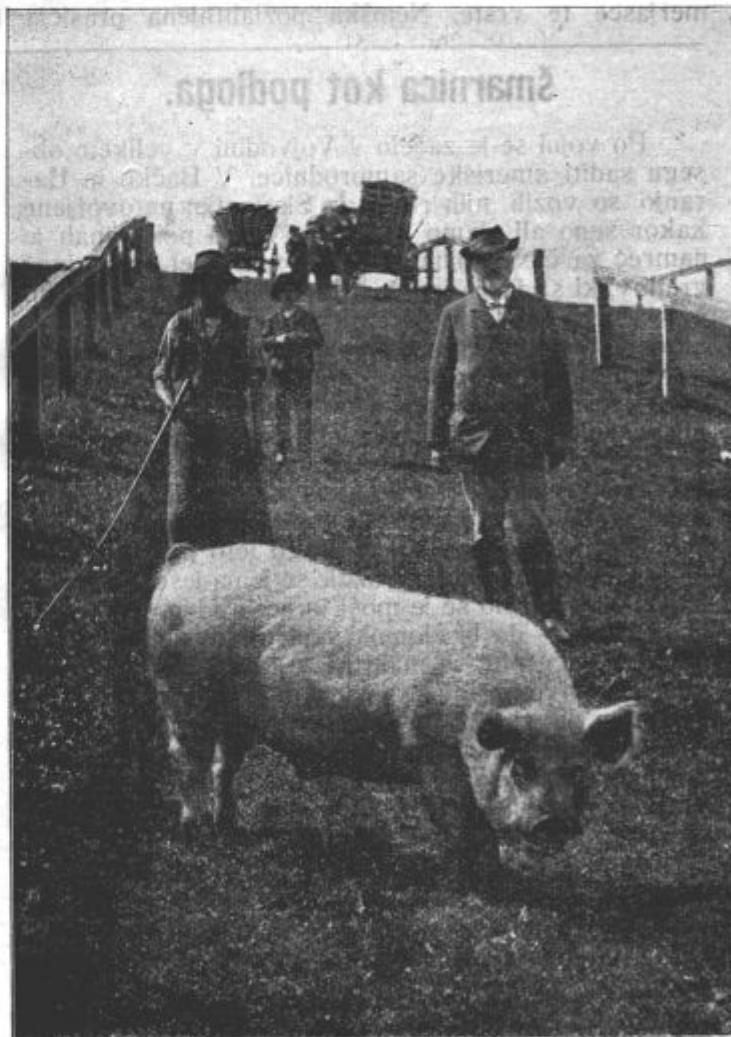
## Merjasci žlahtnih pasem.

Do pred vojne smo vpeljavali za izboljšanje domačih prasičev merjasce angleških in nemških pasem. Storilo se je v tem času mnogo za povzdigo prasičereje in z vidnim uspehom. Če pogledamo po deželi, vidimo povsod požlahtnjene živali. Tukaj najdemo cepljence, ki kažejo angleško kri, drugod zopet cepljence, ki razodevajo kri požlahtnjenih nemških prasičev. Med vojno in sedaj po vojni se je pa ustavilo vsako vpeljevanje tujih pasem, deloma zaradi nastale draginje, deloma pa tudi zaradi raznih neprilic, ki so združene s takim naročevanjem in pošiljanjem blaga preko tujih držav.

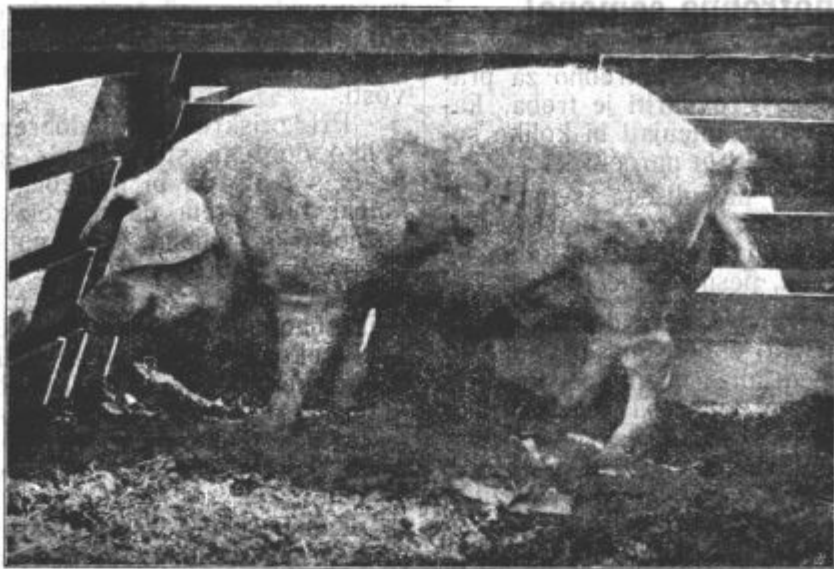
**Zaenkrat ni nobene sile**, da bi morali plemenske prasiče od zunaj dobivati. V zadnjih desetletjih so se naši domači prasiči tako izpopolnili v svojih lastnostih, da nam ustrezajo v enem in drugem pogledu in da smo lahko neodvisni od tujih pasem. Treba le izbrati potrebna vzrejališča, kjer bi se prirejali potrebni merjasci in sploh plemenske živali, ki se imajo oddajati po deželi. To delo pripada našim živinorejskim instruktorjem in našim okrajnim ekonomom, ki store lahko veliko dobrega v tem oziru.

Cepljence angleških pasem poznamo na tem, da imajo krajše rivece in pokonci stoječa ušesa in da so bolj ravnega in nizkega života. Angleški prasiči, takomenovani jorkširci, ki jih imam tukaj v mislih in ki so se najdalje časa uvajali v našo deželo, so se tudi po Nemškem tako razširili in udomačili, da jih smatrajo danes Nemci za svoje pleme. Nadeli so jim ime „**nemški žlahtni prasiči**“. Pod. 43. nam kaže merjasce te pasme, ki se je tudi v naši deželi udomačila. Životne oblike te pasme so dosedaj najpopolnejše, živali same pa prav sposobne za pitanje in za hlevsko rejo. Odlikujejo se pa tudi s svojim zgodnjim razvojem.

Cepljence **nemške požlahtnjene prasičje pasme** poznamo pa na tem, da imajo daljše rivece in pobešena ušesa, da so v zadnjem koncu višjega života



Pod. 43. Merjasce angleške jorkširske pasme, danes znan tudi z imenom „nemški žlahtni prasič“.



Pod. 44. Merjasec požlahtnjene nemške pasme, znan tudi pod imenom „Hešev prasič“.

in sploh nekoliko višjih nog. Ta pasma, ki smo jo k nam dobili, je dobro znana pod imenom **Heševa pasma**, in je pravzaprav **Westfalska pasma**. Prasiči te pasme so veliki in bolj kesnega razvoja. Postanejo pa 200 do 300 kg težki. Pod. 44. nam kaže merjasece te vrste. Nemška požlahtnjena prasičja

pasma ali takoimenovani Heševi prasiči se odlikujejo s svojo utrjenostjo in veliko težo, kadar dorastejo. Za naše maloposestne razmere so preveliki. V cepljencih pa ta kri ugaja spricho svoje utrjenosti, neobčutljivosti in dobre rodovitnosti. Pa tudi spricho svoje pitavne sposobnosti. — n.

## Šmarnica kot podloga.

Po vojni se je začelo v Vojvodini v velikem obsegu saditi ameriške samorodnice. V Bačko in Baranjo so vozili njih rozge iz Slavonije, natovorjene kakor seno ali slamo v lestve. V teh pokrajinah je namreč za časa vojne propadel velik del onih vinogradov, ki se jih je izdržavalo z žveplenim ogljikom, ker se tega sredstva za časa vojne ni dobilo. Podlog ali enoletnih cepljenk se sploh ni moglo dobiti in tako so vinogradari posegli po samorodnicah. Zraven tega pa so še zvití Slavonci to ničvredno trto prav hvalili, rekši, da je ni treba škropiti, da je vino boljše kakor od navadnih evropskih vrst in še druge izmišljotine. Verjelo se jim je, kupovalo, vozilo v Vojvodino, sadilo in nestrpno čakalo prvega pridelka. Kakšno veselje, ko se je takoj drugo leto pokazal prvi, že precej znaten plod! Grozdje se je na jesen pobralo, iztisnilo, pokušalo se je mošt in novo vino, ali ta duh in ta okus — da bi zlomek vzel to smrdljivo čorbo, nihče je noče piti, še manj pa jo kdo kupi — in zraventega človek pride še z vinskim in vinogradarskim zakonom navzkriž! Prvotna hvala ameriških samorodnic je kmalu izginila, Bačka in Baranja obrnili sta jim hrbet. Bolj se jih je oprijel Banat; na poslednji vjnski razstavi v Beloj Crkvi se je videlo precej steklenic z napisi: Otelo, Noa (Šmarnica), Elvira itd.

Velik del teh novih vinogradov se je že izsekal, posebno onih, kjer so samorodnice klorozirale. Drug velik del pa se je pocenil in to večinoma Šmarnica, ker je ta zavzemala najmanj 90% vse s samorodnicami zasajene površine.

Načini cepljenja so:

1. Zeleno cepljenje,
2. cepljenje zelene letošnje mladice s cepičem od prošlega leta,

3. cepljenje v precep, tik pri zemlji, na pomlad — preden začnejo popki poganjati.

Rezultati so dosedaj naravnost izvrstni.

Noa ali Šmarnica ima močno rast, torej se zeleno cepljenje lahko vrši precej zgodaj, kar je pri tem cepljenju glavno, ker ima podloga do jeseni še dovolj časa, da dozori. Pocepi se na enem trsu več mladice, ter se potem ves trs pogroba in se dobi na ta način več mladih trsov, ali pa se prvotnemu trsu pušti samo ena pocepljena rozga, ostale pa se uporabijo za izpopolnjevanje lukenj. Najbolje je, če se jih eno leto vloži v trtnico, da napravijo korenine. Na ta način se pride do najboljših enoletnih cepljenk.

Kar se tiče cepljenja mladice z eno leto starim cepičem, se to vrši čim je mladica za to sposobna. Cepiče se pa od početka zime do časa cepljenja drži v kletih v pesku, na hladnem, da ne poženejo. Tudi tukaj se lahko pocepi na enem trsu več mladice. Pisceh teh vrst se je na lastne oči prepričal, da so speči popki pognali že v dveh dneh, vsi do zadnjega.

Tretji način je še zanimivejši. Ako prideš v vinograd, ki se ga je lansko leto posadilo, letos zgodaj na pomlad pa pocepilo, dobiš utis, da si v starem vinogradu. Mlado trsje je močno, raste bujno, vsak trs ima 3—4 in še več mladice, na katerih visi že grozdje. Pojedinci so se sicer v najboljši rasti mahoma posušili, ali ni izključeno, da je bilo temu vzrok poškodovanje pri obdelovanju, ali je mogoče veter majal gornji bujni del tako dolgo, da je prekinil spoj med podlogo in žlahtnim delom. Tudi je mogoče, da je vlaga povzročila gnitje mesta, kjer sta se oba dela spojila.

Kakor rečeno, so prvi uspehi zelo dobri. Vprašanje je sedaj, kako dolgo bo to trajalo. O tem se ne more nič gotovega prorokovati, zasledovati treba naprej vso zadevo. Verjetno pa je sledeče: Ako



Šmarnica kot taka dobro izdrži in ne hira, je to znak, da ji trtna uš ne škoduje; pa ji tudi ne bo škodovala, ako jo pocepimo; ako Šmarnica ali katera druga samorodnica kot nepoceppljena ne klorozira (bledi), je to znak, da ji zemlja prija, pa ji bo tudi prijala, ako jo pocepimo; slednjič je Šmarnica in tudi druge samorodnice polevropeljka, torej je njena kri našim žlahtnim vrstam bolj sorodna kakor jim je sorodna kri čistih divjakov.

Na vsak način je treba vsej zadevi posvetiti pozornost, ker je to edini najboljši način, da ta vrsta trte zopet izgine. Ni mala stvar zasaditi dandanes vinograd in četudi vinogradniku vino ne prija, se mu vendar zdi škoda, mlad, bujno rastoči nasad izkopati, zraventega pa še niti ne ve, kje bi nabavil boljši material, da bi vinograd obnovil, ker je pomanjkanje dobrih podlog še veliko.

Omeniti moram še, da sem našel v Baranjskih Brdih okoli 10 in 15 let staro precepljeno šmarnično trsje, ki prav dobro uspeva.

**Stanko Šnajder**, vinograd. nadz. za B. in B.

**Op. uredništva:** Čeprav smo v principu proti taki precepitvi, t. j. proti porabi Šmarnice kot podloga, ker ne kljubuje zadostno trtni uši, vendar se moramo v tem primeru strinjati z gorejšnjim poročevalcem v toliko, da se začasno na ta način prenovijo tamošnji vinogradi ter tako vsaj deloma zboljša slaba vinska kvaliteta, ki jo daje nepreceppljena Šmarnica. Sčasom pa se morajo tudi tamošnji vinogradi pravilno prenoviti z žlahtnimi na odpornih podlogah cepljenimi trtami.

## Zatiranje vran.

Oblastva so izdala sledeči

### Poziv na zatiranje vran.

V naših krajih bivajo stalno vse leto siva vrana (*corvus cornix*), poljska vrana (*corvus frugilegus* L.) in kavka (*lycus monedula* L.), dočim se črna vrana (*corvus corone* L.) v večjih množinah pojavlja le pozimi.

Vobče sta škodljivi **siva vrana** in **kavka**, pa tudi **črna vrana**, kjer se pojavlja.

Poljska vrana je poljedelstvu vobče koristna, ker uničuje razne poljske škodljivce (miši, polže in razne ličinke, zlasti ogrce). V zadnjih letih pa se je opazilo, da se je poljska vrana preveč razpasla in dela tudi ta škodo.

Da se škoda omeji, je potrebno, da se **število vran** izdatno zmanjša in jih je torej **treba zatirati**.

Glede zatiranja vran prihajajo v poštev tudi interesi lovstva in varstva prirode. Vse vrste vran so namreč več ali manj tudi lovnim živalim in koristnim (zlasti malim) pticam škodljive.

Sredstva, s katerimi bi se moglo škodo, povzročene po vranah, preprečiti, so dvojne vrste.

Poznamo sredstva, ki vrane le odvrčajo, da se ne lotevajo poljskih sadežev, to so razna **barvila**, predvsem antiavit in dr., s katerimi se pobarva seme pred setvijo, oziroma poljske sadeže, n. pr. koruzo v času, ko jim preti nevarnost, da se jih vrane lotevajo.

Druga sredstva, ki vrane uničijo, so **strelno orožje, pasti, strupi**.

V današnjih razmerah kaže vrane uničevati skoro le s **strupom**.

Kot strup se je po današnjih izkušnjah fosfor izkazal kot dobro učinkujoče sredstvo. Uporablja se ga v obliki posebne paste, s čimer je odstranjen dobršen del nevarnosti za domače živali in je olajšano ravnanje z njim; hkrati ostane tudi dlje časa učinkovit. Lani je drogerija „Adrija“ v Ljubljani izdelovala tako pasto in jo na licence, izdane od političnih okrajnih oblastev (okrajnih glavarstev, političnih okrajnih mestnih magistratov), oddajala. Poskrbelo se je, da bo tudi letos imenovana drogerija izdelovala tako pasto in jo oddajala po 10 Din za škatlo, nevštevši poštnine.

Glede

### priprave in nastavljanja strupa

se priporoča tole postopanje:

Za pripravo vade je porabiti kak star sod, ki se ga mora potem sežgati ali zakopati; dobra je tudi emajlirana posoda, ki se pa mora po uporabi dobro izkuhati in sprati, vodo pa izliti v jamo, v zemljo zakopano.

V tak sod je naliti 5 litrov, po možnosti še ne strjene živalske krvi, v kri pa iztrese vso vsebino škatle. Škatlo je nato dobro splakniti s krvjo, potem pa zakopati. Zmes je treba dobro premešati s kako palico — ki jo je po uporabi sežgati — toliko časa, da se strupena snov med kri dobro razdeli. V to zmes je potem privedati toliko pšeničnih otrobov, da nastane trda kaša.

Zmes je tedaj za uporabo gotova.

Dobro je, če napravimo zmes v bližini kraja, kjer jo nameravamo porabiti. Domača perutnina, prasci in psi ne smejo priti do vade, ker bi se zastrupili.

Koristnim pticam — razen fazanov — ta vada ni posebno nevarna, ker se je radi ne lotevajo.

Tam, kjer je zaplojen fazan, mora se uničevanje vran vršiti na kak drug način, morda s strelnim orožjem v času, ko zapuščajo mladice vran svoja gnezda.

Z nastavljanjem vade se mora počakati dotlej, ko zapade sneg.

Dan ali dva prej, preden se namerava nastaviti strup, nameče naj se na izbranih pripravnih krajih nezastrupljene strnjene krvi.

Vrane že od daleč zapazijo kri, prilete na ta mesta in kri pobirajo. Na to se **na večer** natrosi na istem prostoru zastrupljeno vado, **ki do jutra izgubi oster duh fosforja**.

Nastavljeno vado vrane jedo, ne padajo pa takoj na mestu, kjer so jo našle, marveč šele par sto metrov daleč.

To slednje je važno za končni uspeh, ker postanejo vrane zelo nezaupljive, čim zapazijo mrtve tovarišice.

Nastavljeno vado je pustiti **kvečjemu dva dni** na istem prostoru, končno pa je ostanke odstraniti **in zakopati v zemljo**.

Ker izgubi fosfor na zraku precejšen del učinkovitosti, je vso vsebino odprte škatle — ne glede

na nevarnost, da se lahko pripeti nesreča — **naenkrat** porabiti.

Lastniki in zaupniki nižinskih lovišč se pozivljajo, da naj v svojo lastno korist vrane zatirajo, ker bi se jim sicer mogla očitati brezbriznost. Kdor nima lovišča, pa bi se hotel pečati z zastrupljevanjem vran, naj se sporazume tudi z lastniki in zakupniki lovišč.

Osebam, ki so že doslej pokazale zanimanje za pokončevanje vran in dosegle dobre uspehe, se bo, ako so zanesljive, tuiradno **brezplačno** oddalo manjše množine fosforove paste in **licenco**, oziroma dovoljenje, da smejo nabaviti strup in ga nastavljati v svojih loviščih, oziroma na svojih zemljiščih.

Glede

### ravnania s strupom

se opozarjajo vsi, ki bodo prejeli strup brezplačno, oziroma si ga bodo na svoje stroške nabavili, da morajo:

1. licence za dobavo strupa zaradi morebitne zlorabe skrbno shraniti;

2. nabavljeni strup in vse orodje in posodo za pripravo strupa — v kolikor jih po uporabi niso uničili — imeti spravljene v zaprtih prostorih;

3. da morajo z ozirom na § 67. omenjenega lovskega zakona za bivšo Štajersko zastrupljeno vado **sami nastavljati** ali pa vsaj nastavljanje osebno in pod lastno odgovornostjo **nadzorovati**. Za nastavljanje strupa je izbrati kak prostor, ki je od javnih potov in stez vsaj 200 metrov, od selišč pa vsaj 400 metrov oddaljen, da se prepreči zastrupljenje ljudi in domačih živali. Take prostore je znamenovati na to s preprostimi tablicami (n. pr. STRUP — nevarno!). — Zastrupljene vrane in druge živali je takoj pokopati.

Izjemoma se bodo dotičnim, ki bi dokazali posebne uspehe, podelile — v kolikor bodo sredstva na razpolago — primerne nagrade.

Vsi, ki so dobili strup brezplačno, oz. ki hočejo dokazati uspehe, naj se izkažejo s krempļji uničenih vran.

Te krempļje bo županstvo po pregledu pred pričami uničilo in o tem poročalo semkaj z navedbo, katere vrste so bile vrane.

Kdor bi pri rabi strupa ne ravnal previdno po zgornjih določilih, zapadel bi kazni.

Na ta poziv opozarjamo vse člane Kmetijske družbe.

Inž. A. Š.

## Gospodarski in gospodinjski zimski tečaji.

Na kmetih se preseli pozimi delo v hišo. Pridelki so doma, živalska hrana je po skednjih in kozelcih. Ljudje ostajajo doma. Nekoč so brneli okoli peči kolovrati, v drugi izbi so pa ropotale stative, ki so dajale kmečkemu ljudstvu dovolj trpežnega domačega platna. Danes je ta obrt žal ponehala in s tem so se povečali tudi stroški za obleko. Naš kmetovalec mora gledati za drugimi, novimi viri dohodkov, če hoče shajati s svojim gospodarstvom. Zato se je treba priučiti boljšemu gospo-

darstvu, kar se doseže potom knjig ali poučnih tečajev. Premožnejšim kmetiskim sinovom je dana prilika, da si pridobijo po raznih kmetijskih šolah potrebnega znanja, manj premožni pa dosežejo to deloma tudi doma. Mnogo bolj pametno in koristno je, da prebijejo fantje dolge zimske večere s čitanjem gospodarskih knjig, kakor pa da s pohajkovanjem in posedanjem po krčmah ubijajo dragoceni čas. Prav lahko bi imela vsaka vas, kjer je šola, **gospodarske tečaje** pozimi in prepričani smo, da to ne bi povzročilo občinam takih stroškov, da bi jih ne mogle prenesti. Nekaj drv, nekaj petroleja ter par potrebnih knjig — to je vse, kar potrebujemo za tak tečaj. Fantje in mladi gospodarji se zbirajo recimo vsak teden enkrat ali dvakrat k pouku. Tam se obravnavajo glavne stvari našega kmetijstva, ki jih je treba izboljšati. Čitajo se strokovne knjige in „Kmetovalec“ ter se članki razlagajo, da se tako naučijo tudi razumevati in uporabljati prečitano. Delajo se razni poskusi iz kmetijske kemije. Pokažejo se razna orodja, ki olajšajo kmetovalcu težko delo. Sto in sto stvari je, ki se lahko obravnavajo, samo treba je volje. Na take tečaje se naj pozove tudi razumne in napredne gospodarje iz domačega kraja, da poleg učitelja tudi oni kaj praktičnega povedo. Pri današnjih visokih cenah naj bi se gojilo tudi računstvo. Danes je računstvo pri gospodarstvu neobhodno potrebno, ker se človek v svojih navadnih računih prav lahko vračuni in lahko trpi gospodarstvo zaradi tega škodo. Statistike jasno predočujejo korist združništva in zato imej tudi ta predmet v tečaju svoje mesto.

Ravnatoko potrebni kakor gospodarski tečaji so tudi **gospodinjski tečaji**. Pregovor pravi, da dobra gospodinja podpira tri vogle pri hiši. Mnogokrat se zgodi, da morajo prevzeti gospodinjstvo v roke nedorasla dekleta in koliko časa poteče, preden se izvezbajo v svojem poslu. Zato so prav na mestu tečaji za dekleta, kjer bi se skrbelo za izboljšanje gospodinjstva. Pouk pripomore, da gospodinja iz slabega lahko kaj boljšega pripravi, dočim neveščica iz dobrega ne zna ničesar napraviti. Enolične hrane se človek naveliča in ni niti zdrava. Raznovrstna hrana pa že prija okusu in je tudi bolj zdrava. Priprave različnih jedi so po raznih kuharskih knjigah, ki so pa še zelo redke po kmetiskih hišah. V zimskih tečajih se lahko dekleta marsikaj nauče. Prepričani smo, da naši podeželski učitelji in učiteljice niso nasprotni takemu pouku, ampak bodo šli prav radi na roko in podpiral vso stvar, kakor se to ponekod že z lepimi uspehi godi. Ko dobijo enkrat dekleta prvo podlago za gospodinjstvo, pride veselje do stvari samo in se kmalu pozna napredek. Zato kličemo vsem, ki hočejo izboljšati svoje gospodarstvo in gospodinjstvo:

Prirejajte zimske tečaje po vaseh in uspeh Vam bo gotov!

## KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

**Kmetijski tečaj.** Tekom spomladi in poletja l. 1924. se vršijo na drž. kmetijski šoli na Grmu sledeči tečaji za praktične gospodarje: 1. kletarski tečaj: 23., 24. in 25. januarja; 2. sadjarski tečaj: 18., 19. in 20. februarja; 3. tečaj za pridelo-



vanje in umno uporabo krme: 21., 22. in 23. februarja; 4. tečaj za vinogradnike: 24. in 25. februarja (delo v vinogradih, obrezovanje trt); 7. aprila (spomladno cepljenje trt) in 10. in 11. junija (zatiranje škodljivcev, zeleno cepljenje trt). Tečaji so teoretični in praktični ter se pri njih gospodarji lahko v dotični stroki dobro izučijo. Ker je pouk zelo važen, je želeli, da se ga udeleži čim več gospodarjev. Oddaljenim, revnim gospodarjem se dovoli prispevek v hrani in s prenočiščem na zavodu. Kdor tega želi, se mora izkazati s potrdilom županstva. Priglasitve sprejema ravnateljstvo drž. kmetijske šole na Grmu, p. Novo mesto, in sicer za 1. tečaj do 10. januarja 1924., za 2. in 3. tečaj do 20. januarja 1924., za 4. tečaj pa do 10. marca 1924.

**Kletarski tečaj.** Sedaj, ko je nastala potreba, da vino izvažamo, je nujno potrebno, da se naši vinogradniki poprimejo umnega kletarjenja, da pridelujejo dobro, okusno, čisto in stanovitno vino, ker je drugače nemogoče s pridelki drugih vinorodnih dežel uspešno konkurirati. Kaj pomaga gospodarju vinogradniku še tako lepo grozdje, ako ne zna iz njega pripraviti tako pijačo, kakršno se danes po svetu zahteva. Ravnotako je tudi za kletarje, vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom, znanje umnega kletarstva, zlasti pravilnega ravnanja s posodo in z vinom neobhodno potrebno, kajti iz najbolj zlahodne kapljice se z nepravilnim ravnanjem lahko naredi najslabša pijača. Da imajo ukaželjni priliko, se v umnem kletarstvu izučiti, priredi državna kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu 23., 24. in 25. januarja 1924. trodnevni kletarski tečaj. Kdor se misli tečaja udeležiti, zglašil naj se do 10. januarja 1924. pri ravnateljstvu šole. Revnejšim udeležencem, ki se izkažejo s potrdilom županstva, se po možnosti pomaga s prehrano in stanovanjem. Ker je število udeležencev omejeno, se je treba, komur je na stvari ležeče, čim prej zglašiti. Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bo o tem potom posebnega vabila vsaj en teden pred pričetkom tečaja obveščen.

**Iz Naklega.** Kmetijski tečaj v Naklem. Tudi na Gorenjskem se čuti čim dalje bolj potreba strokovnega pouka. Po prizadevanju tukajšnjih krogov se je vršil od 18. do 24. novembra kmetijski tečaj, ki je vse zadovoljil, prireditelje, predavatelje in udeležnike. Poučevala sta na tečaju živinorejski inštruktor in pomočnik okr. ekonomista Hladnik in mlekarški inštruktor Pevc. Predavanja so se vršila od 8. do 10. dopoldne, od 3. do 5. popoldne in od 7. do 9. zvečer. G. Pevc je obdelaval govedorejo s posebnim ozirom na mlekarstvo (odbiranje molznic, vzreja, pravilna mólža, krmljenje, oskrbovanje in goveji hlevi). G. Hladnik je obdelaval zlasti gnojenje, umetna gnojila, pridelovanje krme na njivah, travništvu, napravu stalnih in menjalnih travnikov in slednjič prasičerejo. Uspeh je bil prav povoljen. Ljudje so se navzlic slabemu vremenu radi zbirali k pouku in so sledili predavanjem z največjo pazljivostjo. Posebno dobro so bili obiskani tudi večerni tečaji. Pokazalo se je, da so ti tečaji bolj plodonosni kakor posamezna nedeljska predavanja, ker se vsa tvarina lahko bolj izčrpno obdehje. Želeli bi bilo, da se taki tečaji v zimskem času bolj pogostoma in na raznih krajih vrše. Na ta način bi se lahko obdelala ena in druga važna tvarina iz poljedelstva, živinoreje, sadjarstva itd. Taki **potovalni tečaji** se vrše tudi drugod po švedskem vzorcu in so se povsod obnesli. Te tečaje bi lahko prirejali pristojni okr. ekonomski, najbolj na ta način, da bi na vsakem takem tečaju nastopila po dva sosedna ekonomista, da si učno tvarino lažje razdelita in tečaj bolj uspešno zaposlita. Seveda je treba za take tečaje, da je število stalnih udeležencev v naprej zagotovljeno. Županstva in načelstva gospodarskih korporacij bi morala delati povsod na to, da se v prostem zimskem času prirejajo taki tečaji. Danes je treba napredka, ki ga najdemo s pomočjo boljše strokovne naobrazbe.

Tudi kmetu je treba danes več znanja kakor v preteklih časih. Zato pa zahtevajte pouka in skrbite za boljšo izobrazbo! Gg. predavateljema smo pa iz srca hvaležni za vse podane nauke, po katerih se hočemo v bodoče ravnati.

Udeleženec tečaja.

## VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska in druga vprašanja, ki dolhajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovarja se edinole na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravočasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takol želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

**Vprašanje 105.** Rad bi napravil na svetu, ki je za rigolenje nepripraven, nekaj brajd. Ali lahko porabim za brajdo cepljeno trsje in kako bi pripravil zemljo, da bi imel uspeh? (M. M. v V. p. Ž.)

**Odgovor:** V Vašem vprašanju manjka podatka, zakaj je dotični svet nepripraven za rigolenje. Ali je tako skalovit ali iz katerih drugih vzrokov. Na vsak način je treba takim trtam dobro pripravljenega in globoko zrahljanega prostora, pa naj so to posamezne jamice ali pa primerno široki in globoki jarki. Pri saditvi je trtam tudi dobro gnojiti. Za saditev Vam priporočamo cepljeno trsje, ki ga lahko dobite v eni ali drugi trtnici. Bolj važno je v tem primeru vprašanje, katera trtna vrsta naj se posadi za tako brajdo. Sporočiti nam morate pa prej, kakšen namen imate s to brajdo in v kakšni legi jo namerate napraviti. Šmarnice in Izabele Vam v ta namen ne moremo priporočati.

**Vprašanje 106.** Ali je gnojenje z apnom priporočljivo in koliko apna se potrebuje za 1 oral? (J. K. v P.)

**Odgovor:** Gnojenje z apnom se pri nas vse premalo ceni, dasi je velikega pomena za zboljšanje zemljine rodovitosti. Ako nam Tomasova žindra tako dobro učinkuje in prav tako tudi apnovi dušik, moramo to pripisati deloma tudi apnu, ki se nahaja v teh gnojilih. V naši zemlji apna rado primanjkuje in je že zaraditega gnojenje z apnom važno in potrebno. Važno je pa tako gnojenje tudi zaraditega, ker apno težko ilovnatu zemljo rahlja in zboljšuje. Apno uporabljamo pri nas v dveh oblikah za gnojenje ali kot žgano apno ali pa kot cestno blato, ki nastaja iz apnenca. Hvaležno gnojilo za težko zemljo je cestno blato, ki v tem primeru ni nič drugega, kakor zdobljen in zvožen apnenec. Cestno blato je za gnojenje težke zemlje že odnekaj v rabi, ker jo rahlja in bogati z apnom. Cestnega blata je treba toliko napeljati, da ga je poznati, ko je raztrošen, po vsem površju njive. Za 1 oral ga je treba vsaj 20—25 voz. Veliko manj je treba žganega apna ali živega apna, ki se mora pred trstno toliko pogasiti, da razpade v prah in ga je moč raztrositi. Žgano apno je čisto apno, kar se o cestnem blatu, oziroma o apnencu ne more trdit. Za gnojenje je treba po 12 do 15 metr. centov žganega apna na 1 oral, kar je odvisno tudi od tega, kako potrebna je zemlja takega gnojenja. Gnojenje z apnom se priporoča od časa do časa. Ponovi se po preteku 4 do 5 let. — Namesto cestnega blata se rabi z najboljšim uspehom tudi apneni lapor, če ga imamo pri rokah.

## OCENA KNJIG.

**Vinogradarstvo i pivničarstvo (kletarstvo).** Izšla je v tretjem izdanju znana knjiga prof. I. Radića na bivšem višjem gospodarskem učilišču v Križevcih. Prvi del knjige obravnava popis vseh evropskih, ameriških in križanih vrst vinske trte, potem pa so obširneje opisana vsa potrebna vinogradniška dela kakor razmnoževanje, cepljenje, gnojenje, kolitev, trtne bolezni, filoksero, trgatve itd. Ta del je pojasnjen z 72 zelo poučnih in uspelih slik. Drugi del je posvečen kletarstvu in ima 42 slik. Tukaj se obravnava, kakšne morajo biti kleti, kletarsko orodje in vinska posoda, kako je ravnati s sodi, potem vse potrebno o moštu (kipenje in zboljšanje, itd.), o vinu (pretakanje, zalivanje, žveplanje, čiščenje, filtriranje, zboljšavanje, itd.). Nazadnje so poglavja o butelskem vinu in obširna razprava o boleznih in napakah vina in o uporabi vinskih odpadkov (tropinovc, droževc, konjak, vinski kamen itd.). Ta lepa knjiga bo vrlo dobro služila našim vinogradnikom in gostilničarjem kakortudi učiteljem in šolam. Prav bi bilo, da bi si jo interesenti po vinskih krajih nabavili, ker je jako pregledno spisana in bogato ilustrirana in velja samo 25 Din komad. Knjiga se naročuje pri „Narodni knjižnici“ v Zagrebu, Vojnička ul. 13.

## KMETIJSKE NOVICE.

**Kmetijski pouk po deželi.** Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca januarja 1924. sledeča predavanja: **V nedeljo, 6. januarja:** Mirna Peč, o kmetijstvu, Kafol; Gatina, o kmetijstvu, Jereb; Log pri Radni, o sadjarstvu, Ambrož; Predvor, o krmljenju, Hladnik; Rakek, o sadjarstvu, Zdolšek; Vaučavas v Prekmurju, Pavlica; **v nedeljo, 13. januarja** Šmartno pri Litiji, o sadjereji, Jereb; Velika Kostreznica, o gnojenju, Jereb; Studenec, okr. Krško, o vinarstvu, Ambrož; Brezje pri Radovljici, o mlekarstvu in o vzgoji mlečne živine, Rčevc; Videm, okr. Kočevje, o travništvu, Golmajer; Podzemelj, o živinoreji, Konda; Breznica, o živinoreji in o planšarstvu, Sustič; Grahovo, o gnojenju in o komasaciji, Zdolšek; Sv. Jernej, okr. Konjice, o kmetijstvu, Štamberger; Filovci v Prekmurju, o kmetijstvu, Vojsk; Borejci v Prekmurju, o travništvu, Pavlica.

**Tobačna tvornica v Ljubljani** bo prodala na ustni dražbi 31. januarja 1924. približno 4000 kg kompostiranega tobačnega prahu. Pogoji dražbe so na vpogled v ekonomiji tobačne tvornice.

**Organizacija vinogradnikov.** Na vinogradniškem sestanku trebanjske okolice v Trebnjem, 9. decembra t. l. se je soglasno odobrvala resolucija, sklenjena dne 2. decembra 1923. na občnem zboru Pokrajinske zveze jugosl. vinogradnikov za Slovenijo v Mariboru. Pristopilo je preko 30 vinogradnikov k organizaciji. Vinogradniki Slovenije! Posnemajte pridne Trebanjčane! Vsi v naše vrste! Pristopajte pridno k že obstoječim krajevnim vinarskim društvom! Kjer še takih ni, osnujte jih! Pojasnila daje Pokrajinska zveza jugosl. vinogradnikov za Slovenijo v Mariboru.

## DRUŽBENE VESTI.

Z novim letom 1924. nastopi „Kmetovalec“ že 41. leto svojega delovanja.

Načelnike podružnic in posamezne družbene ude prosimo, da nam takoj pošljejo nabiralne pole in udnino, da se razpošiljanje „Kmetovalca“ za l. 1924. ne bo nepotrebno zastavilo.

Prvo številko „Kmetovalca“ letnika 1924. pošljemo še vsem dosedanjim prejemnikom, drugo številko pa brez izjeme samo tistim, ki so do tistega časa poravnali udnino, oziroma naročnino.

Kdor ni še plačal udnine ali naročnine, naj to takoj stori, sicer se mu bo pošiljanje lista z drugo številko ustavilo.

Vsakega dosedanjega uda, oziroma naročnika prosimo, da ostane tudi v novem letu zvest Kmetijski družbi ter naj skuša pridobiti vsaj še enega novega uda. Teh 20 Din bo lahko vsak zmož, tudi naš mali kmet. Za to malo vsoto ne dobi le „Kmetovalca“, ampak tudi razne druge gospodarske potrebščine po ugodnejših cenah in v zajamčeno dobri kakovosti. Ta udnina, od katere dobi družba samo 15 Din, podružnice pa 5 Din, bo letos komaj zadostovala za tiskovne stroške „Kmetovalca“, tako da družba nima od udnine prav nobenega dobička in bo treba drugih podpor, da se bodo v bodoče pri naraščajoči draginji ti stroški krili.

Družba pa potrebuje ugleda in moralne moči, da bo lahko z uspehom zastopala težnje in koristi kmetovalcev. Zato ji je na tem, da se število udov pomnoži, kajti le močna družba, ki ima potrebno zaslobo v številnih kmetovalcih, bo lahko dosegla več uspeha.

Kazalo za „Kmetovalca“ 1923. l. bo v kratkem sestavljeno, dotiskano pa sredi januarja. Ker pa mnogi udje in naročniki ne hranijo „Kmetovalca“ in jim je kazalo nepotrebno, zato ga bomo poslali le tistim, ki ga izrecno zahtevajo. Kdor ga torej želi dobiti, naj to sporoči na dopisnici, na kar se mu brezplačno določijo, ali ga naj pride sam iskat h Kmetijski družbi v Ljubljano, Turjaški trg 3.

## URADNE VESTI. VABILA

k občnim zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

**Opomba:** Opozorjamo se načelnikstva, da pravočasno (t. i. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijski družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

**Dol pri Ljubljani**, v nedeljo, 20. januarja 1924. ob treh popoldne v „Društveni dvorani“;

**Dolnji Logatec**, v petek, 18. januarja 1924. ob sedmih zvečer v „Društvenem domu“;

**Gor. Logatec**, v nedeljo, 27. januarja 1924. ob treh popoldne pri načelniku;

**Horjul**, v nedeljo, 20. januarja 1924. ob treh popoldne v mežnariji;

**Ljutomer**, v nedeljo, 20. januarja 1924. ob osmih zjutraj v gostilni Seršen v Ljutomeru;

**Sv. Marjeta pri Moškanjih**, v nedeljo, 20. januarja 1924. o pol-osmih zjutraj v šoli pri Sv. Marjeti;

**Sv. Trojica v Halozah**, v nedeljo, 20. januarja 1924. ob devetih dopoldne v čitalnici pri Sv. Trojici;

**Št. Peter v Savinjski dolini**, v nedeljo, 20. januarja 1924. ob treh popoldne v „Društvenem domu“.





# KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

**Uradno glasilo**  
**Kmetijske družbe za Slovenijo.**

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Dinar. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah; inserat na pol strani 400 D, na 1/2 strani 200 D, na 1/3 strani 100 D, na 1/12 strani 65 D, na 1/24 strani 35 D. Vsaka beseda v „Milih naznanilih“ stane 25 par, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje Viljem Rohrman.  
Založba Kmetijske družbe za Slovenijo. — Tisk J. Blasnika nasledn.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

št. 24. Ljubljana, 31. decembra 1923. Letnik XL.

**Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.**

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

### Semena:

#### Naročila na deteljna in travna semena

sprejema Kmetijska družba od svojih udov in podružnic do 31. januarja 1924. Družba se ne more letos zalagati s travnimi in deteljnimi semeni, ker nima namena semenske trgovine. Hoče pa priskrbeti svojim udom zanesljivo dobra in čista deteljna in travna semena, ako se pravočasno prijavijo s svojimi naročili. Vsa naročila je zaarati!

Grahora, mešana z ržjo ali lečmenom, po Din 6.25 za kg.

### Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik, 18—20% po Din 320.— za 100 kg franco vreče. Vreče po 75 kg.

Kajnit, 14—15% po Din 70.— za 100 kg.

Kalijeva sol, 42%, po Din 150.— za 100 kilogramov.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 260.— za 100 kg z vrečami.

Razklejana kostna moka, 26% fosforove kisline, 2 1/2% dušika po Din 210.— za 100 kg. Vreče po 100 kg.

Rožna moka po Din 500.— za 100 kg. Vreče po 80 kg.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 175.— za 100 kg. Vreče po 100 kg.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforove kisline po Din 160.— za 100 kg. Vreče po 80 kg.

Thomasova žlindra, vsebujoča 17—18% skupne fosforove kisline, po Din 180 za 100 kg.

### Krmila:

Lanene tropine po Din 4. za kg. Vreče po 50 kg.

Orehove tropine, vsebujoče 42 odstotkov beljakovin in maščobe po Din 4 za kg z vrečami. Vreče po 75 kg.

Osušeni zrezki sladkorne pese po Din 2.— za kilogram z vrečami vred.

Poklajno apno v izvornih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 6.— kilogram na drobno Din 7.— za kg, najmanj 5 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 8.— za kg, na drobno Din 8.50 za kg, najmanj 5 kg.

### Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Arborin, drevesni karbolinej, sredstvo za pokončevanje drevesnih škodljivcev v steklenicah po 1 in pol kg po Din 25.—. Po pošti se razpošiljajo samo v ročkah po 4 in pol kg po Din 80.—. Poština posebej.

Drevesne škropilnice za prevoz po Din 200 za komad.

Vinski eponit po Din 80.— za kg. Poština posebej.

Sulikol, tekoče žveplo zoper plesnobo na grozdju (glej spis v „Kmetovalcu“ t. l.) po 15 Din steklenica za 50 gramov, ki zadostuje za 100 l tekočine.

Urania zelenilo se oddaja v tablah po Din 9.— za komad.

Uspulun — najuspešnejše, že dobro znano sredstvo za razkuženje vseh vrst semenja — je zopet na zalogi. Kdor se hoče poučiti o namakanju semenja s tem sredstvom in sploh o uničevanju sneti in drugih takih boleznih na žitu in stročnini, naj si pri Kmetijski družbi naroči za 1 Din Gospodarsko navodilo št. 57 o „Snetjavosti pri žitu“. Uspulun je barvasti prah, ki se v vodi hitro raztopi in se dobiva pri Kmetijski družbi v skatljicah po 50 gramov za Din 12.50, 100 gr Din 22.—, 250 gr Din 50.— 500 gr 92 Din, 1 kg 170 Din.

Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40.— brez poštine.

Žveplo, dvojno rafinirano, po Din 5.— za kg.

Žveplovski trakovi na asbestu, najfinejši, po Din 16.— za kg.

## Razne kmetijske potrebnine:

**Antivit** v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vrhami, vrabeli, kokošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnihah po 50 gramov za 6-25 dinarjev, ¼ kg 20.—, 1 kg 80.— Din.

**Stroji:** V zalogi so sledeči stroji:

### Posnemalniki. Jubilea.

za 50 l po	Din 625.—	za komad
" 75 "	700.—	" "
" 100 "	1250.—	" "
" 125 "	1300.—	" "
Brane VA	455.—	" "
Ročni okopavalnik	280.—	" "

Brane, njivske, Z3 po 900 Din.

Travniške brane A, Din 900.— za komad.

Travniške brane A, Din 1000.— za komad.

Trokarji po Din 50.—

Mlečne cevi št. 3561 po Din 7.—

Mlečne cevi št. 3562 po Din 6.—

Obračalni plugi UW7 po Din 700 za komad.

Obračalni plugi W7 po Din 1000.

Plugi univerzalni, D6 MN po Din 1150.— za komad.

Plugi, univerzalni D7 MN s široko desko po 1550 Din.

Požiralnikove cevi št. 3455 za govedo po Din 160.—

Požiralnikove cevi št. 3457 za ovce, Din 100.—

Plužni trupi Urb4 po Din 175.

Teležji napajalniki po Din 100.—

Gumijevi seski po Din 15.—

### Emajlna posoda:

**Lonci** vsebina 1 1/2, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 18, 24, 30, 36, 42, 48, 54, 60, 66, 72, 78, 84, 90, 96, 102, 108, 114, 120, 126, 132, 138, 144, 150, 156, 162, 168, 174, 180, 186, 192, 198, 204, 210, 216, 222, 228, 234, 240, 246, 252, 258, 264, 270, 276, 282, 288, 294, 300, 306, 312, 318, 324, 330, 336, 342, 348, 354, 360, 366, 372, 378, 384, 390, 396, 402, 408, 414, 420, 426, 432, 438, 444, 450, 456, 462, 468, 474, 480, 486, 492, 498, 504, 510, 516, 522, 528, 534, 540, 546, 552, 558, 564, 570, 576, 582, 588, 594, 600, 606, 612, 618, 624, 630, 636, 642, 648, 654, 660, 666, 672, 678, 684, 690, 696, 702, 708, 714, 720, 726, 732, 738, 744, 750, 756, 762, 768, 774, 780, 786, 792, 798, 804, 810, 816, 822, 828, 834, 840, 846, 852, 858, 864, 870, 876, 882, 888, 894, 900, 906, 912, 918, 924, 930, 936, 942, 948, 954, 960, 966, 972, 978, 984, 990, 996, 1000.

Din. 8.50 12.— 15.— 19.— 24.— 30.— 36.— 42.—

vsebina / 7, 9.

Din. 49.— 60.—

**Kozice** vsebine 1, 1 1/2, 2, 2 1/2, 3 1/2, 4 1/2, 6, 7, 8.

Din. 15.— 18.— 21.— 25.— 30.— 36.— 42.— 48.— 60.—

**Ponve** vsebina 1 1/2, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 18, 20, 22, 24.

Din. 12.— 14.— 21.— 24.— 28.—

**Pokrovke** premer 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24.

Din. 4.50 5.— 5.50 6.— 7.— 8.— 9.50 11.50

premer 26, 28, 30,

Din 13.— 15.— 18.— 21.—

**Zajemalke** premer 9, 10, 11.

Din. 10.— 11.— 12.—

**Penovke** premer 10, 11, 12.

Din. 12.— 13 50 15.—

**Škafi** premer 45 cm., 50 cm.

Din. 85.— 95.—

**Vedrice** premer 28.

Din. 45.—

**Ročke za mleko** vsebina 1/2, 1, 1 1/2, 2, 2 1/2, 3

Din. 25.— 30.— 36.— 42.— 48.— 54.—

Pri večjem odjemu znaten popust.

**Nahod? Glavobol? Zobobol? Trganje? Odrečejo večkrat mišice in živci? Prijetno čuvstvo kreposti prinese pravi Fellerjev Elzafluid! Najboljše hišne sredstvo, lajša bolečine, osvežuje n jača ter čez 25 let priljubljen kosmetikum za nego kože, las in ust! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francoski žganje! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplatka razpošilja: lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrg št. 333. Hrvatsko.**

## Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 18 para v denarju ali znakmah najmanj pa skupaj Din 6.—, sicer se naznanila ne objavijo. Upravništvo ne prevzame posredovanja.

### Okopalnike in osipalnike

za koruzo in krompir, kosilnice, obračevalce sena, vitlo, mlatilnice, motorje, žitne čistilnice sadne mlince in preše in vse druge kmetijske stroje dobavlja

K. in R. Ježek, tovarna strojev in livarna, Maribor.

### Strojarna

Fran Tršarja na Vrhniki priporoča vsakovrstno usnje, na drobno in debelo, zlasti gonilna in živalna jermena. Prevzema vse kože v strojenje, tudi na boks.

### Cementni zarezani strešnik

ima za oddati in prevzame naročila pod dolgoletno garancijo Peter Lackner, Mozelj-Kočevje.

### Kupim

300 češpljevih dreves, lepo raščeni za sajenje. Ponudbe s ceno na Ivan Bulc, Mirna št. 22.

### Kmetovalec!

Ako imaš laneno predivo, zamenjaj ga za lepo laneno platno, če imaš pa prejo, dal jo v tkalnico domačega platna

### „Krosna“

v Ljubljani, Zrinskega cesta 6, nasproti cerkve sv. Jožefa. Tam se tke kmečko platno najceneje.

### Za svinjake

je Bobis železna oprema s pregibljivim koritom najtrpežnejša in najcenejša. V uporabi že več sto komadov. Izdeluje Jakob Malenšek, Boh. Bistrica.

### Cepljene trte

prvovrstne, in sicer: „laški rilček (Wälschriesling“ in rudečo žlahtino „Gutedel rot“, več tisoč komadov ima na prodaj Mihael Kovačič, posestnik in trtnar Sv. Peter nižje Maribora.

### Proda se

parni stroj z mlatilnico vred, 6 HP plinov motor, 20 HP in mali osebni avto, vse v dobrem stanju. se ugodno proda. Naslov pove uprava lista.

### Hlude, gozdvove, trame, deske in drva

ponudite Lesni družbi Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodnijo. Plačujemo se najvišje dnevne cene.

### Stole,

tržne in lepo izdelane, priporoča Teharska lesna industrija, pošta in postaja Store pri Celju. Razpošilja na drobno in debelo. Zahtevajte cenik!

**Tudi letos kupuje R. LUCKMANN v Ljubljani na Martinovi (Ahačjevi) cesti 10 po najvišjih cenah raznovrstna zelišča, suho cvetje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in semena. Kdor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslužek, naj zahteva pojasnila pri imenovani tvrdki. Cene, ki jih plačujem nabiralcem, so letos izredno visoke.**

### Oves

za krmo, baški po Din 2,35 (K 12), dobavi vsako množino, vreče na posodo trdka Bor. Sbil, Kočevje.

### Sprejme se

izučen vrtnarski pomočnik. Poleg plače vsa oskrba v hiši. Ponudbe na A. Žust, Kolodvorska restavracija, Ljubljana.

### Žrebec

star 18 mesecev, težke pasme, rdeče barve, vkoreninjene šmarnice in Riparia ima na prodaj Jože Zivič, Kapele, pošta Dobova.

### Na prodaj

lepa kobilica, pingavske pasme, tri leta stara. Marija Lipovec, Koroška Bela 65. Slovenski Javornik, Gorenjsko.

### Diesel-motor

se proda, malo rabljen, komplet s pritlikinami, fabrikat 1. brnske tovarne za stroje, ima 30 HP, ležeč. Naslov: Uprava snežniške graščine v Snežniku, pošta Stari trg-Rakek SHS.

### Kupim

300 komadov lepih češpljevih dreves, lepo odraščeni za letos posaditi. Ivan Bulc, posestnik, Mirna.

### Mlinske kamne

najzanesljivejše v vseh vrstah in trdočah kupite najceneje pri Franc Zdošek, izdelovatelj mlinskih kamnov pri Sv. Juriju ob juž. žel in v Rimskih Toplicah. Informacije brezplačno!

### Cepljene trte.

Prva trsničarska zadruga v Sloveniji, pošta Juršinci pri Ptaju nudi po nizki ceni cepljene trte lastnega pridelka in sicer različne priporočljive vrste na običajnih najpripočajljivih podlagah. — Zahtevajte cenike in pogoje.

### Izjava.

Jaz podpisani Janez Šrajbos, posestnik na Rakeku št. 18, obžalujem, da sem dne 8. XI. t. l. v občinski pisarni v Cerknici žalil gospoda župana Matijo Obrezo, preključeno to žalitev in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

V Cerknici, 3. decembra 1923.  
Janez Šrajbos.

### Cepljene vinske trte.

V suho-cepljene na podlago Rip, Portalis; Laški Riezlec, Traminec, Furmint, Lilvanec, Portugalka, Kadarka, Trunta, Ranfol Zlahtina (plemenke) itd. V zeleno-cepljene na podlago Rip, Portalis, Rup. Montikola in Mourvedere & Rupestris 1302 (dvoletna podlaga) gori rečene in še več najboljših priporočljivih vrst. Vse garantirano, dobro zaraščene in vkoreninjene. Potem močne in dobro vkoreninjene divjake za cepljenje v suho in zeleno. Razpošilja po nizkih cenah Johan Šarič, vinogr. sadarski strojnjak, posestnik trtnic, Petrovaradina (Sriemsi pri vel. kolodvoru). — Ceniki brezplačno. Konkurenca nemogoča.

S 1. decembrom sem otvoril v lastni hiši na Jesenicah št. 24

**trgovino s kolonijalnim blagom in dež. pridelki.**

Za obilen obisk se priporoča

**Ivan Poljšak.**



Imaš ti solnčne poge, zajedavce, nabore, ogere?

**Uporabljaljaj Elza obrazno pomado!**

Ali želiš imeti lep vrat, obraz in roke?

**Uporabljaljaj Elza obrazno pomado!**

Ali so ti roke in obraz občutljivi v zimi in vetru?

**Uporabl. Elza lilično-mlečno milo!**

Ali že si imeli kožo belo, mehko, čisto in zdravo?

**Uporabl. Elza lilično-mlečno milo!**

Ali se toliš na izpadanju las, prhuta in osivelost?

**Uporabl. Elza pomado za rast las!**

Ali želiš bujne mehke in lepe lase?

**Uporabl. Elza pomado za rast las!**



Ali hočeš b'ti in ostati lep? Ali hočeš biti povsod rad viden? Ali hočeš da te veseli tvoja slika v zrcalu? Poskusi prave Fellerjeve Elza preparate in kmalu bodeš rekel tudi ti kakor vsi:

**To je ono pravo?**

Išči v vseh poslovnica samo prave Elza preparate od lekarnarja Feller. Naročiš naravnost, tako stane s pakovanjem in poštnino, če denar naprej ali po povzetju: 2 velika porcelanasta lončka Elza-obrazne pomade 25 Din., 2 velika porcelanasta lončka Elza-pomade za rast las 25 Din., 4 velike kose Elza liličnega mlečnega mila 35 Din.

Na te cene se računa še 10% doplatka.

Naročilna pisma adresirati na:

**Evgen V. Feller, lekarnar, Stubica donja, Elzatr g št. 333, Hrvatsko.**

## Sodi

za vino, žganje, olje, mast, med, petrolej

za transport in shrambo ima vedno v zalogi vsako množino

**Franjo Repič**  
sodarski mojster  
Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemalo se v to stroko spadaloča popravila.

**Solidno delo!**

Cene zmerne! Toča: postrežba!

## JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD

v Ljubljani, Marijin trg šte. 8., reg. zadr. z o. z.

sprejema vloge na knjižice in plača čistih

**7%**

obresti brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Za večje in stalne vloge kakor tudi za vloge v tekočem rač. obrestovanje po dogovoru.

Podeljuje kratkoročne trgovske in personalne kredite najkulantneje.



Mestni trg šte. 10.

## Kemični laboratorij

za izdelovanje desinfekcijskih sredstev.

**Arborin**  
**Sanitol**

za zatiranje škodljivcev na sadnem drevju.

za desinfekcijo pri nalezljivih boleznih.



## Brzo-brzo

na vlak v Celje v veletrgovino R. Stermecki, kjer kupite letos **sukno**

za moške in volneno za ženske obleke, parhent, belo, pisano in rujavo platno, kakor tudi vso drugo manufaturno robo po čudovito nizkih cenah. V lastnem interesu se vsakemu priporoča, da enkrat poskusi kupiti v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros-cene

## Kmetska posojilnica

**Ljubljanske okolice** ■ v LJUBLJANI ■

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po **5%** (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne doiga.

**Stanje hranilnih vlog nad 160.000.000 kron.**

**Stanje rezervnih zakladov 1.200.000 kron.**

## Izšla je

Blasnikova

**VELIKA PRATIKA**

za prestopno leto 1924,

ki ima 366 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil najbolj vpoštevan že od naših pradedov.

Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji, in stane 5 Dinarjev; kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

**J. Blasnika naslednikih**  
tiskarna in litografični zavod  
LJUBLJANA, BREG ŠTEV. 12.

## Standard Oil Co of Jugoslavia

v Zagrebu

priporoča p. n. naročnikom svojo stalno zalogo:

**bencina, petroleja, parafina, vseh vrst mineralnih strojnih olj za automobile.**

Tozadevne informacije in naročila sprejema glavno zastopstvo:

**G. Menardi, Ljubljana,**

Trubarjeva ulica 2.

Telefon št. 62.

**Srečno in veselo Novo leto**

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem tvrdka

**„MERA KL“**

družba z omejeno zavezo

**LJUBLJANA, Resljeva cesta šte. 1.**

**Kostanjev les**

kateri Vam kot mrtev kapital leži po kotanjah ponudite takoj tvrdki

**PATERNOSTER & REMIC**  
**LJUBLJANA, Slomškova ulica 11.**

katera Vam ga plača po najvišji dnevni ceni.

Vinometre „Bernadot“ — Asbeste bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje Marmornat prašek — Modro galico — Natrilev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tanin — Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

**drogerija ANTON RANC**

Ljubljana, Židovska ulica 1.

**Tomasovo žindro**

dobavlja franko vsaka postaja po najnižjih dnevni cenah

**Internationale Handels- und Transportgesellschaft m. b. H. in Kreuznach. (Rheinland)**

**Ljudska posojilnica**

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

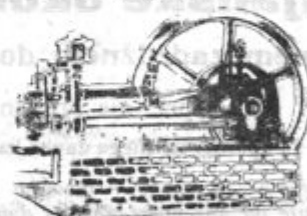
**v Ljubljani**

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka. Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvi v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

**Hranilne vloge znašajo nad K 130,000.000.**

**Gospodarska zveza**  
**v Ljubljani**

Dunajska cesta — Bavarski dvor.



Velika zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev.

iz najslavitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic „Welsla“.

**Združene opekarne d. d. v Ljubljani**

naznanjajo, da so preselile svojo pisarno (Prešernova ulica šte. 3, prostori F. P. Vidic & Komp.) v nove prostore

**Miklošičeva cesta šte. 13, vhod iz ulice,**

Našim cenjenim odjemalcem priporočamo svojo prvovrstno strešno in zidno opeko.

**Združene opekarne d. d.**